

Sygn. akt I CSK 2318/22

POSTANOWIENIE

Dnia 11 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Załucki

w sprawie z powództwa J. S.-M.
przeciwko I. K.-M.
o ochronę dóbr osobistych
i z powództwa wzajemnego I. K.-M.
przeciwko J. S.-M.
o ochronę dóbr osobistych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 11 sierpnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki (pозwanej wzajemnej)
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 27 października 2020 r., sygn. akt VI ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powódki (pозwanej wzajemnej) na rzecz pозwanej (powódki wzajemnej) kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

J. S.-M. – powódka i pозwana wzajemna – wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z 27 października 2020 r., którym zmieniono wyrok Sądu Okręgowego w W. z 7 grudnia 2019 r. poprzez zasądzenie od skarżącej na rzecz stowarzyszenia „S. [...]” 1 500 zł i oddalenie powództwa wzajemnego w pozostałym zakresie oraz oddalenie powództwa głównego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Powódka uzasadniła wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nieważnością postępowania oraz wynikającą z tego oczywistą zasadnością skargi. Podniosła, że pomimo wypowiedzenia pełnomocnictwa, wyznaczony dla niej pełnomocnik z urzędu został dopuszczony do działania w sprawie, co wraz z nieodroczeniem wyznaczonej rozprawy ze względu na nieobecność powódki oraz z zaniechaniem wyznaczenia nowego pełnomocnika z urzędu spowodowało niemożność ochrony swych praw przez powódkę.

Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym przez Sąd Najwyższy pozbawienie możliwości obrony swych praw zachodzi, jeżeli z powodu wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej, będących skutkiem naruszenia konkretnych przepisów kodeksu postępowania cywilnego, których nie można było usunąć przed wydaniem orzeczenia w danej instancji, strona nie mogła, wbrew swej woli, brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części (zob. np. wyrok SN z 18 czerwca 2021 r., IV CSKP 92/21). Taki elastyczny sposób traktowania omawianej kwestii pozwala na objęcie nią różnych stanów faktycznych, których cechą charakterystyczną stanowi wszakże to, iż w grę wchodzić mogą jedynie takie przypadki, w których strona była rzeczywiście pozbawiona możliwości obrony i wskutek tego nie działała w postępowaniu, a nie, gdy mimo naruszenia przepisów postępowania podjęła czynności w procesie, na przykład mimo niedoręczenia jej wezwania lub wadliwego doręczenia brała udział w rozprawie. Przykładami tak rozumianej nieważności postępowania są więc przypadki pozbawienia strony możliwości działania w sprawie w wyniku przeprowadzenia rozprawy pod nieobecność strony, mimo niedoręczenia lub wadliwego doręczenia jej zawiadomienia o tej rozprawie, czy wskutek rozpoznania sprawy mimo wykazania

przez stronę stosownym zaświadczeniem lekarskim, iż nie mogła stawić się w siedzibie sądu (zob. postanowienie SN z 17 czerwca 2021 r., II USK 132/21).

W stanie faktycznym niniejszej sprawy skarżąca mogła uczestniczyć w postępowaniu, co zresztą czyniła, aktywnie formułując swoje stanowisko w licznych pismach procesowych. Brak stawiennictwa powódki na jednej z rozpraw mógłby być oceniany z perspektywy nieważności postępowania jedynie w przypadku, gdyby jej nieobecność doprowadziła do wadliwości nie dających się usunąć przed końcem postępowania w danej instancji, a i to tylko i wyłącznie, gdyby nieobecność powódki wynikała z naruszenia przez sąd lub stronę przeciwną przepisu prawa. Powódka natomiast nie usprawiedliwiła swojej nieobecności zwolnieniem wystawionym przez lekarza sądowego. Tylko w takiej sytuacji bowiem przeprowadzenie rozprawy pod jej nieobecność mogłoby prowadzić do nieważności postępowania.

Zważywszy że okoliczność, że pełnomocnik z urzędu, której powódka ze skutkiem wobec sądu wypowiedział pełnomocnictwo, uczestniczyła w tym posiedzeniu i nadal podejmowała czynności procesowe pozbawiona jest znaczenia prawnego (zob. wyrok SN z 30 kwietnia 2021 r., II CSKP 57/21), ocena, czy nastąpiło pozbawienie powódki możliwości obrony swoich praw powinna nastąpić jedynie w odniesieniu do działań podejmowanych przez samą powódkę. Ta zaś aktywnie uczestniczyła w postępowaniu poprzez formułowanie licznych pism i wniosków, a jej nieobecność na rozprawie nie została usprawiedliwiona w sposób należyty. Nie została więc pozbawiona możliwości działania w postępowaniu, a przeprowadzenie rozprawy pod jej nieobecność nie stanowiło naruszenia żadnego przepisu prawa.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowanie kasacyjnego orzekł zaś na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 oraz § 8 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[as]

